

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
Istoip. peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popus
Izide ob 4 zjutraj
rezen pondelike in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Koptarjevi ulici št. 6 III
Kopirati se ne sme, ne uračajo, ne frankirano
pisma se ne sprejemajo - Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Koptarjevi ul. št. 6 - Cerkveni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Kdaj bo temu konec!

Fašizem je zopet dobil močne spopadke strastne togote in nezdržnosti, ki so zanj tako značilni. Ti nekulturni izbruhi nad brezčasno slovensko manjšino v Italiji, ki ni ničesar skrivna, naj nadomeščajo ono konstruktivno delo, ki bi moralo slediti najrazličnejšim obnovitvenim gospodarskim načrtom fašizma, kateri se povečini ali ne izpeljejo ali pa le slabo. Bobneče besede in teatralični nastopi posameznih fašistovskih mogotcev se v Primorju menjujejo z nasilnimi dejanji, od katerih se nekatera odlikujejo po prav izbrani grdobri Brez vsakega opravičenega in pametnega razloga so v Gorici na direktno povelje iz Rima ustavili »Goriško Stražo« in dan na to zaprli njenega glavnega urednika pod okolnostmi, iz katerih se da z ozirom na celo vrsto podobnih slučajev z gotovostjo sklepati, da je bilo vse nalašč inscenirano z ono podlo rafiniranostjo, ki smo ji imeli priliko občudovati že pri tolikih procesih pod fašistovskim režimom v Primorju. Nad ostalimi slovenskimi kulturnimi delavci pa se izvaja človeka neveredno nadzorstvo in razširja vse normalno življenje ohromujoč strah po celi deželi, ki se je komaj oddahnila od ere pobojev in poživov fašistovskih krdel. Mi ne dvigamo svojega protesta proti temu zato, ker bi se bali za narodni obstoj Jugoslovancev v Italiji. Nasprotno smo se po desetih letih italijanske vladavine v takozvani Julijski Benečiji popolnoma prepričali, da si je Italija izbrala najboljše sredstvo, da okrepi nacionalno zavest naše manjšine do najvišje stopnje, zlasti pod fašizmom, ki je s svojimi trdimi in nespametnimi udarci izkopal iz naših, v trpljenju izčiščenih ljudi v Primorju najbolj zaveden del jugoslovanskega naroda. Mi vprašamo g. italijanskega premiera, ali se on zaveda, do čega mora vesti to, vsaki zdravi pameti nasprotujoče, iz golega sovraštva izvira juče in proti mirnemu sožitju in sodelovanju držav in narodov naperjeno početje fašizma, ki s svojimi periodično vračajočimi se nasilstvi in atentati na mir, red in krščansko kulturo spriti pobija vsako izjavo g. Mussolinija, ki povečuje fašizem kot novo ero srečnejše bodočnosti Italije in celega človeštva? Mi si težko predstavljamo, da bi g. Mussolini ne uvidel sam, kako so metode njegovega režima napram slovenski manjšini popolnoma brezsmiselne in brez namerevanega učinka razen tega, da dražijo in ogorčujejo ves pošten svet ter netijo one nagone maščevanja, revanše ter krvavega obračunavanja, ki jih kulturne države sveta skušajo z vsemi sredstvi potlačiti.

Kajti — kaj je pa storila vlada g. Mussolinija po petih letih svojega obstoja za ljudstvo v Primorju? Gospodarsko je dežela skoraj že uničena, zadružništvo se je iz rok dobrih domačih gospodarjev predalo nesposobnim političnim kričalcem, občine vladajo za praviljivi mali satrapi, davki so najhujši po celi Evropi in se izterjujejo z brezprimerno neumljenostjo, v enem samem letu se je izselilo iz dežele nič manj kot 20.000 ljudi, upravljajo jo pa najslabši elementi Italije, ki se kakor nalašč pošiljajo v obmejno pokrajino. Slovenska šola, ki bi bila ob svojih izvrstnih močeh lahko izvršila mirno delo kulturnega zblizanja, se je nadomestila s slabo, izključno italijansko, ki otroke muči, nasiljuje in ozlobljuje. Z uničenjem prosvetne organizacije je fašizem izvršil le razrušilno delo, ker si morejo le največji bedaki misliti, da bi takozvani Dopolavoro, razne balline in avangardije mogle našo mladino duhovno in moralno dvigati, ako bi se naše ljudstvo sploh oprijelo teh, slovenski miselnosti in duševnosti popolnoma tujih organizacij, mizernih in otročjih po svojem ustroju in vodstvu, brez vsakega globljega etičnega fundamenta in resnone. Iz šol je fašizem, o katerem se razširja in žal še vedno veruje največja laž, da je verouk zopet uvedel v šolo,* verouk zdaj popolnoma izgnal tudi iz Julijske Krajine, tako da je morala zdaj tudi slovenska duhovščina prenehati poučevanje verskih resnic iz šole v cerkev. Z gonjo zoper duhovščino in oviranjem njeneva pastirskega delovanja, gazi fašizem, ki v Primorju obstoja iz mešanice brezvercev najrazličnejše bivše strankarske barve, čedalje bolj v spor s Cerkvijo, pospešuje izpriženost in vzbuja v odporu proti temu moralne sile Cerkve in zdravega ljudskega elementa, ki v primorskem fašizmu po pravici vidi demoralizujoč in razrušujoč element. Ta-

* V Italiji je duhovščina slejkoprej primorana učiti otroke verouka v cerkvi, v šoli pa nče od Cerkve nepooblaščen učitelj fašistično ali temu podobno »religijozno«.

Samo ena državna politika

Belgrad, 24. nov. (Tel. »Slov.«) Vplivni belgrajski krogi polagajo največjo važnost na rešitev spora, ki vlada med Zagrebom in Belgradom. Ti krogi so pripravljeno za likvidacijo tega spora sprejeti vsak kompromis pod pogojem, da ni v škodo oni politični liniji, ki jo mora kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev na vsak način varovati. Ta linija ni samo osnova vse politike kraljevine, temveč je tudi temelj vse nacionalne politike Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Ves sedanjí notranji politični spor obstoja dejansko le v tem, da voditelji KDK to linijo nujne državne politike sicer odobravajo, da pa ne podrede tej politiki tudi svoje taktike. To pa ne iz nasprotstva proti tej politiki, temveč le iz drugih vzrokov, ki so sicer razumljivi, ki pa niso dovolj močni, da bi to posebno taktiko opravičevali.

V tem je jedro vseh nesoglasij in vsega spora in odločilni krogi v Belgradu so že pokazali, da so pripravljeno z najboljšo voljo pričeti tudi dalekosežna pogajanja za sporazum. Toda prvi pogoj vseh pogajanj je, da se tudi z druge strani dokaže dobra volja in ta se mora pokazati le v tem, da tudi druga stran izjavi jasno, da je za državno politiko, ki more in mora biti samo ena, in da tej politiki podredi tudi svojo taktiko.

Sporazum je zato vsak hip mogoč, toda mora biti v korist oni liniji državne politike, ki je neizmenljiva, ker je v interesu Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Vsak hip je mogoč sporazum, toda samo v smislu one državne politike, ki je absolutno v skladu z življenskimi interesi Srbov, Hrvatov in Slovencev ter — vseh Jugoslovancev.

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev ima samo eno politiko in ta je docela v skladu tudi z vsemi posebnimi interesi Srbov, Hrvatov in Slovencev. Zato bo ta linija tudi zmagala.

Dr. Srkulji

Zagreb, 24. nov. (Tel. »Slov.«) »Narodna Politika« prinaša uvodnik »Novi župan« in piše o dr. Srkulju: Srkuljev prihod je začetek borbe HSS za popolno oblast v zagrebški občini. Srkuljeva politika je prav za prav tih likvidacija HFSS v Zagrebu in s tem tudi med ljudstvom, ker ima samo v Zagrebu parlamentarni mandat. To je prisilna poravnava izven konkurza.

Komisija za katastrski donos

Belgrad, 24. nov. (Tel. »Slov.«) Komisija za določevanje novega čistega katastrskega dohodka je obravnavala na splošno posamezne pokrajine naše države, za katere so že izračunani stari čist donosi (Slovenija, Hrvatska, Slavonija, Dalmacija, Vojvodina: Srem, Banat, Bačka). Določiti je še, koliko so si ti kraji slični glede zemlje, podnebja, tržnih cen, prometnih razmer, delavskih mezd itd.

Naš izvoz

Belgrad, 24. nov. (Tel. »Slov.«) Po ravnokar objavljenih podatkih je znašal izvoz v oktobru 660 milijonov dinarjev napram 646 milijonov dinarjev v oktobru lanskega leta. V teku prvih desetih mesecev 1928 smo izvozili za 5233 milj. Din ali za 16 milj. Din manj ko lani. Največ smo izvozili v oktobru stavbnega lesa (za 103 milj. Din) ter hmelja (za 76 milj. Din).

Med Grki in Turčijo

Carigrad, 24. nov. (Tel. »Slov.«) Grško-turška pogajanja za izmenjavo prebivalstva, ki so bila prekinjena več mesecev, so se obnovila včeraj ter se presojajo ugodno. Čas za nameravano potovanje Venizelosa v Angoro pa še ni določen. Turški listi komentirajo neko zvezo med temi pogajanj in med vestjo, da hoče v drugi polovici decembra napraviti italijanski državni tajnik Grandi protiobisk v Angori; sodi se pa, da se hoče s to vestjo izjaviti neki pritisk na turška pogajanja v Angori o obmejnih vprašanjih glede poplave severne meje Sirije in upravne avtonomije v Aleksandriji. List »Akšam« piše, da hoče Turčija napraviti junktim med ratifikacijo ureditve dolgov in sporazumom o sirski meji. Po neki atenski vesti se Grki v Angori ne bodo smeli prej začeti pogajati o grško-turških vprašanjih in o prijateljski pogodbi, dokler Turčija ne poda izjave o svojih očitkih gled slabega postopanja s Turki v grški zahodni Traciji. Naglašja se, da tudi ugotovitve nevtralnih članov mešane komisije ničesar ne poročajo o slabem postopanju s Turki v Traciji.

ko je ta režim v par letih v miroljubnem, poštenem in lojalnem narodu slovenske pokrajine zrušil vse dobro, kar si je bilo ljudstvo samo v gnotnem in kulturnem oziru ustvarilo, in ni na mesto tega postavil ničesar enakovrednega, marveč s svojo čisto negativno politiko ljudsko gnotno in kulturno blagostanje od dne do dne bolj upropašča.

Ni naš interes, da bi si belili glavo s tem, kakšen minus pomenja ta nasilna in glupa »asimilacijska« politika fašizma, ki ljudem jemlje vse vrednote in jim ne vrača ničesar, za Italijo samo. Ne moremo pa in ne smemo

Dr. Maček in Pribičević proti proslavi 1. decembra

Zagreb, 24. nov. (Tel. »Slov.«) Danes se je vršila seja poslovnega odbora KDK Na seji so obravnavali sklepe, ki bi jih imela napraviti KDK glede proslave 1. decembra. O seji se ni zdal noben komunikacije, čeprav so ga prej obljubili. Pač pa sta dr. Maček in Pribičević dala izjave, v katerih pravita, da sta proti proslavi 1. decembra. Kakor so vodje KDK večkrat izjavljali, so njihovi intervjuji osebna mnenja in niso za obveznega člana KDK obvezna. Zato je jasno, da so voditelji KDK v teh vprašanjih napravili umik in so svojim pristašem dovolili, da proslave 1. decembra. Sicer pa tudi »Riječ« pravi, da ga bodo proslavili tisti, ki ga proslaviti morajo. To popustljivo zadržanje voditeljev KDK glede proslave 1. decembra pomenja, da hočejo prekiniti s tako borbo, ker sami uvidevajo, da jim le škoduje.

Volitve v Romuniji

Timisoara, 24. nov. (Tel. »Slov.«) Volitve v Romuniji se bodo začele 12. decembra ob osmih zjutraj in bodo trajale do osmih zvečer, če bo velik naval volivcev, pa tudi do osmih zjutraj drugega dne. Čistost volitev je zavarovana s tem, da so določene kazni za nasilno vplivanje na volivce, za kupovanje glasov in za vstop v volivne lokale z orožjem in palicami. Uvedena je volivna dolžnost. Liste kandidatov so po večini že sestavljene. Vladna stranka je sklenila volivni dogovor z Nemci in socialnimi demokrati. Zedinjene strokovne zveze in madjarske stranke bodo nastopale samostojno.

Beograjske vesti

Poštni minister Kujundžić je izdelal zakon o poštinih uradnikih in poštinih uslužbencih.

Dr. Laza Marković, Dragiša Cvetković, dr. Vojislav Lazič, dr. Jevremović, Stojadin Pavlovič so odšli v Petrovac, da prouče položaj NRS in se posvetujejo s svojimi ožjimi pristaši.

Danes dopoldne je predsednik demokratskega kluba g. Davidović imel s prvaki DS daljšo konferenco v svojem klubu. Posebno dolgo se je razgovarjal z ministrom za javna dela Angelinovičem, prvakom Dragutinom Pečićem in ministrom Pero Markovičem.

Iz Novega Sada poročajo, da je bil tam obsojen ravnatelj znanega lista »Vidovdan«, orjunaš Jevdčević radi klevete na en mesec zapora in 1000 Din odškodnine.

RAZREDNA LOTERIJA.

Zadele so sledeče srečke: 30.000 Din št. 89.581, 20.000 Din 106.013, 53.139, 10.000 Din 60.663, 86.471, 4000 Din 81.240, 85.618 105.352.

kot narod in država molčati k temu, da se s takim trpinčenjem jugoslovanske manjšine v Italiji ruši vsaka možnost dobrih odnosov, kakor da bi se nalašč in sistematično delalo na to, da bi se izzvali nepremišljeni koraki in strasti napele do skrajnosti. Mi smo dolžni, da opozorimo svet, ki ljubi in hoče mir, na to, da imajo take provokacije končno vedno svoje neizogibne posledice, ako bi se pravočasno ne brzdale, in da po vsem, kar se v Italiji pod fašističnim režimom greši nad našim narodom, ne bo težko ugotoviti, na kom je edina in brezsporna krivda.

Tuji interesi

Industrijski gospodje so objavili resolucijo proti oblastnim davščinam. Kakor smo to resolucijo radi njene vsebine v celoti in odločno odklonili, tako pa moramo reči, da je v eni točki resolucija industrijskih gospodov pravilna. V vsej dolgi resoluciji ni niti z besedico omenjeno, da protestirajo slovenski industrijalci, da gre za slovensko gospodarstvo, temveč besede »slovenski« v resoluciji kratkomejno ni. In to je pravilno in ta odkritosrčnost nas veseli, ker tudi v resnici ne gre niti najmanj za slovenske, temveč za tuje interese.

Vsa velika in odlična industrijska podjetja v Sloveniji so z malimi izjemami v tujih rokah. Zato ne moremo nikdar reči, kadar slišimo zahteve industrijalcev v Sloveniji, da določajo te zahteve Slovenci, temveč vedno jih določajo le tuji. In večina vseh industrijskih gospodov, ki govore v imenu industrije v Sloveniji, so samo nastavljeni tujece, kajti delnice naših prvih industrijskih podjetij — v tujih rokah.

Ti tuji lastniki delnic a naravno nimajo nobenega drugega interesa, kakor da dosežejo njih delnice čim večje obresti. Samo to je interes teh tujih lastnikov in nič drugo. Niti najmanj pa jih ne briga, če trpi od njih prekomernega profita vse gospodarstvo Slovenije in še manj jih briga, kako shajajo s svojimi mizernimi plačami njih delavci. Če žive ti v še tako neuhigienjskih stanovanjih, če ti trpe še tako pomanjkanje, to seveda tujih industrialcev ne briga. Čim večji je ta profit, tem bolj so zadovoljni s svojimi nastavljenimi in čim večje dobičke dosežejo ti, tem večja je tudi milostna nagrada, ki jo dobe njih prvi nastavljenici.

Če pa tuje kapitaliste ne briga pomanjkanje delavcev, če se oni ne menijo za interese slovenskega gospodarstva, pa briga vse to slovensko javnost, ki noče in ne sme arpeti, da bi bila Slovenija samo v eksploatacijo tujih kapitalistov. Še manj pa more to trpeti v resnici ljudska stranka, ki hoče, da ima od bogastva slovenske zemlje nekaj tudi slovensko ljudstvo. S svojimi rokami dviga slovensko ljudstvo vse to naravno bogastvo, s svojim znojem ustvarja denar in dobrine in od vsem tega dela in trpljenja naj bi imel profit le tuji kapitalist? Ne in stokrat ne!

Motijo se vsi tuji kapitalisti in vsi njih visoki nastavljenici, da bi bila Slovenija kaka afriška kolonija, kjer je dovoljeno tudi najbolj nesocialno izrabljanje delavcev. Kdor hoče v Sloveniji doseči s svojim kapitalom dobiček, ta mora tudi vršiti svojo socialno dolžnost do vseh svojih nameščencev. Ne samo do direktorjev. Tuja podjetja pa pri nas te svoje dolžnosti ne vrše, temveč jo mora mesto njih vršiti oblast in zato ima tudi oblast pravico in celo dolžnost, da zahteva od tujih kapitalistov za to svoje delo plačilo. Ne store tuji kapitalisti nobene stvari brez visokih obresti, zakaj bi delala oblast zastoj.

Poglejte samo stanovanjske hiše v Trbovljah, poglejte v delavske hiše ob sobotah, ko obupujejo matere, ker vedo, da ne bodo mogle shajati z denarjem ves teden, poglejte v knjigo dolžnikov pri trgovcih in mahoma boste videli vso mizerijo, v kateri živi slovenski delavec, ker nimajo tuja podjetja nobenega socialnega čuta.

V Franciji, v Ameriki, v Nemčiji, povsod je slovenski delavec boljše plačan ko doma. Ne, ker bi imeli kapitalisti v Franciji, Ameriki in Nemčiji slovenskega delavca bolj radi, temveč zato, ker je v seh teh državah socialna zaščita izvedena, ker so stavljenne meje delavskemu izkoriščanju. Prav take meje pa morajo biti postavljene tudi v Sloveniji in prav tako mora priti tudi v Sloveniji do socialne zaščite in socialnih ustanov. Ker pa je za socialne ustanove potreben venar, ga morajo dati tudi tuji kapitalisti, ki dobivajo iz Slovenije in od slovenskega dela vsako leto milijone, a pri tem komaj vedo, kje da Slovenija leži.

Dosti je že trpel in garal Slovenec za tujca in čas je, da ima tudi enkrat Slovenec nekaj od svojega dela. Še bolj pa je čas, da vsi ti milijonski profiti industrije v Sloveniji ne gredo le v tujino in razna svetovna zabavišča, temveč da ostane nekaj tega denarja tudi doma, v blagor vsega slovenskega naroda.

To je slovenski interes in zato ga bomo z vso doslednostjo zastopali proti vsakomur. Zlasti pa proti onim našim ljudem, ki tuje interese zagovarjajo in branijo.

Protest industrijskih krogov je jasno pokazal, kdo brani slovenske in kdo brani tuje interese in mi se bomo znali po tem ravnati in z nami vred tudi ves slovenski narod.

Hočemo videti tiste ljudi, tiste stranke in tiste liste, ki bodo branili tuje interese!

Zakaj je g. Kemperle zaprti

Polde Kemperle, E. Roje, bivši župan in lastnik prevoznega podjetja v Cerknem, Stanuš iz Kanala in sofer Poljanšek z Idrije, ki so bili aretirani v ponedeljek pri Sv. Luciji, se nahajajo v goriških zaporih. Aretiranci ne morejo občeati ne s sorodniki ne z drugimi znanci, ker ni preiskovalni sodnik še zaključil zasliševanja. Podrobnosti o izidu preiskave niso znane, ker je policija zelo rezervirana. Iz poročil fašistovskih listov je razvidno, da bi radi spravili Kemperla pred sodišče pod obtožbo, da je hotel zbežati v Jugoslavijo in pomagati pri kontrabandu municije. Goriška kvetura pač dobro ve, da je Kemperle popolnoma nedolžen. Polde Kemperle je goriški policija, s katero je imel radi lista stalno opravka, prav dobro znan; vsej goriški javnosti, tudi italijanski, je znana njegova mirna in dobrodušna narava. Niti sicer tako iznajdljivi in malo kolegialni italijanski žurnalisti niso mogli servirati svoji javnosti drugih njegovih napak kakor to, da se ni mogel dobro naučiti laškega, da ni bil »represenativna politična osebnost«, pač pa izvrsten propagandist; isti čas pa priznava listi, da je bil Kemperle »prijatelj vseh« tudi Italijanov. Bil je v dobrih stikih z italijanskimi stanovskimi tovariši. Poleg tega je urednik priznana katoliškega lista, ki je vedno perhorenciral vsako nelegalno akcijo. In tak šlovec naj kontrabandira z orožjem? In bivši župan, lastnik več avtomobilov, naj se loti kontrabanda? In čemu naj bi Kemperle zbežal v Jugoslavijo? Zakaj bi si poslal po avtomobil iz Gorice v Idrijo, da bi v njem zbežal preko meje? Polde Kemperle je doma iz Podbrda in je rad zahajal v gore. Še to poletje se je zdrvil v planinah. Ali je kaj čudnega potem, da je sprejel vabilo svojih prijateljev, naj gre z njimi na kratek izlet? Kateri časnikar bi se ne odzval takemu vabilu dva dni potem, ko so mu oblastva ustavila list in vzela krub? Ali je kaj čudnega, če je Kemperle iskal utehu v družbi znancev? Tudi v uradnih krogih se vedno bolj utrjuje mnenje, da je Kemperle popolnoma nedolžen. Oblastva sumijo soferja Poljanška, da je hotel kontrabandirati orožje v Jugoslavijo. Poljanšek je izjavil, da mu je izročil zaboj municije neznanec v Gorici za nekega človeka v Idriji, ki bo prišel sam iskat zaboj na Poljanškov dom. Poljanšek je sam lastnik avtomobila, s katerim vzdržuje javno prometno rvezo med Idrijo in Jugoslavijo. Družba je zapustila Gorico ob 8 zvečer. Politična policija goriške milice je dala takoj naročilo odletku v Tolmino, naj čaka na avto pri Sv. Luciji. Tako se je zgodilo, da je bila družba aretirana kmalu po prihodu k Sv. Luciji. Ze leti večer so bili aretiranci pripeljani v Gorico. Značilno je, da je vsa akcija proti Kemperlu vodila milica, torej ne uradna policija. Vsakemu pametnemu človeku mora postati jasno, da so tisti elementi, ki se bahajo zdaj s svojo »brillante operacije«, namenoma na rafiniran način v avtomobil podtaknili patrone, da otvorijo novo preganjevalno kampanjo zoper Slovence v Primorju. Upamo kljub vsemu, da bo italijanska policija in sodna oblast ohranila toliko objektivnosti, da ne bo obsodila nedolžnega v politične namene, zaradi katerih se je tudi ustavila »Goriška Straža« in postavil pod policijsko nadzorstvo poslanec dr. Besednjak.

Kako poroča o

»Slovenski Narod« je objavil včeraj dolgo in zanimivo poročilo o razširjenju mestne elektrarne v Ljubljani. Pri tem pa je »Slov. Narod« čisto zamolčal, da je to poročilo sestavil in govoril g. Orehek, član kluba obč. svet. SLS.

V isti številki je nadalje »Slov. Narod« objavil enako zanimivo in poučno poročilo o delu ljubljanske občine za siromašne sloje. In zopet je »Slov. Narod« zamolčal, da je to poročilo sestavil in govoril g. Krek, predsednik kluba občinskih svetnikov SLS.

Mislimo, da te konstatacije povsem zadostujejo za kvalifikacijo »Narodovega« poročanja.

G. Ambrož

Je smatral za potrebno, da se pred javnostjo deklarira tudi kot dopisnik »Vremena«. Če je hotel s tem doseči g. Ambrož to, da bo jasnost večja, optem njegovo deklariranje samo pozdravljamo. Druga stvar pa je, kako g. Ambrož vsa stvar izvaja. Tako je g. Ambrož telefoniral »Vremenu« ves članek »Jutra« o njegovi aferi. Pri tem pa je povsodi, kjer »Jutra«, veliki župan in naš list govore o dopisniku zagrebških »Novosti«, imenoval dopisnika »Vremena«. To pa nikakor ne gre, ker poročili o rapalskih demonstracijah v »Vremenu« in »Novostih« nista bili identični in vsa afera se suče le o poročilu v »Novostih«, ne pa tudi o onem v »Vremenu«. Zato je absolutno nedopustno, da g. Ambrož popravlja druge izjave in da poroča o aferi dopisnika »Vremena«, ko ta ni niti imenovan bil. Je čisto vseeno, če je g. Ambrož dopisnik v obeh listih, ker gre le za poročilo v »Novostih«. Tako zamenjavanje imen se seveda zdi g. Ambrožu imenitno, dejansko pa je popolnoma nedopustno.

Naj nikar ne misli g. Ambrož da bo zanj afera manj neprijetna, če jo še naprej meša. Naj si raje zapomni pregovor, ki pravi, da stvar tem bolj smrdi, čim bolj se v njo beza.

Odločilen boj za reparacije

Paris, 24. nov. (Tel. »Slov.«) Angleški poslanik Tyrol se je danes zvečer odpeljal v Anglijo na konferenco z Baldwinom in Chamberlainom, da se pripravi skupni odgovor zaveznikov na zadnjo nemško noto. Domnevajo, da bo po tej izmenjavi misli še prihodnji teden prosila ameriška vlada za dovoljenje, da se privatni ameriški strokovnjaki udeležijo reparacijske konference. »Echo de Paris« poroča, da so se med Parker Gilbertom in dr. Schaechtom vršila neoficielna pogajanja o višini bodočih reparacijskih anuitet, pri čemer so se imenovala številke od ene četrte milijarde do ene in tri četrte milijarde mark.

Berlin, 24. nov. (Tel. Slov.) Nemški memorandum, ki je bil včeraj izročen v Parizu in Londonu, poudarja, da si nemška vlada na vsak način pridržuje svobodo pri odločitvah za reparacijska pogajanja in da se bo šele potem odločila, ko bodo predložena strokovna mnenja stro-

kovnjakov. Reparacijske vsote se smejo določiti samo po plačilni možnosti Nemčije in po zagotoviti zadostnega življenjskega standarda za nemško ljudstvo. V Berlinu se pričakuje, da je z izročitvijo memoranda končana pismena izmenjava misli.

Kemperlu grozi internacija na otokih

Rim, 24. nov. (Tel. »Slov.«) Čuje se, da se bo moral aretirani glavni urednik »Goriške Straže« Leopold Kemperle zagovarjati pred posebnim sodiščem za varstvo države. Ta vest sicer dosedaj ni potrjena, popolnoma verjetna pa je vsled okolnosti, da je bilo li-

stom dovoljeno to vest objaviti. Čeprav je Kemperle nedolžen in mu je bil zaboj municije le podtaknjen, mu vendar grozi težka ječa in internacija na otokih. Tako hoče fašistovska samovolja.

Angleški kralj se počuti dobro

London, 24. nov. (Tel. Slov.) Danes opoldne se je o zdravstvenem stanju angleškega kralja izdalo zdravniško poročilo, da je kralj prebil noč razmeroma mirno. Včeraj se je ugotovilo zboljšanje stanja, ki danes še traja. K pljučnici se je pridružilo še vnetje reber, kar daje pomemben simptom za bolezni.

London, 24. nov. (Tel. »Slov.«) Danes opoldne je bilo izdano iz palače Buckingham poročilo, da zdravstveno stanje angleškega kralja ne daje povoda za strah. Kraljevo stanje je neizpremenjeno ter se oficijelno izjavlja, da je kralj dobro razpoložen.

Pomirljivo je vplivalo, da je danes pri menjavi straže zopet igrala vojaška godba, katere včeraj ni bilo. Kraljica se je danes udeležila nekega koncerta v cerkvi sv. Pavla. Angleški listi razmotrivajo vprašanje, kako dolgo bi trajalo, da bi se mogel princ Waleski vrniti iz južne Afrike v London. Princ ne bo potoval dalje v notranost dežele, temveč bo ostal v pristanišču Dar es Salam, odkoder se lahko vrne v London v osmih do desetih dneh. Edina hči Mary se je šele danes vrnila v London.

Češka v volivni borbi

Češkoslovaška republika se nahaja v volivni borbi za deželne zbornice in okrajne zastope. Volitve se bodo vršile 2. decembra. Samo teden dni nas torej loči od tega in zato je slika o agitaciji in tudi o eventualnih uspehih že precej jasna.

Volitve za deželni zbor in okrajne zastope se vršijo v republiki prvič na podlagi novega zakona o samoupravah, ki ga je sprejela sedanja vladna češkoslovaških in nemških protisocialističnih strank. Ta zakon o upravnih dekoncentraciji predvideva razdelitev države na štiri dežele: Češko, Moravsko, Slovaško in Podkarpatsko Rusijo.

Vsaka od teh dežel ima svoje zastopstvo. Delokrog teh zastopstev je precej omejen in skoraj da nimajo niti onih pravic, ki jih imajo naše oblastne skupščine. Z ozirom na razmerje med strankami posebno kolikor se tiče razmerja med češkimi in manjšinskimi strankami je ta omejitev razumljiva. Zastopstva imajo značaj posvetovalnih organov za deželnega glavarja. Tretjino članov imenuje vlada, le dve tretjini se jih voli. Na sejah so prepovedani politični govori, za katere posalci ne uživajo imunitete.

Isto velja za okrajne zastope, katerih območje se krije z bivšimi okrajnimi glavarstvi. Tudi tu imenuje vlada tretjino članov.

Volivne borbe se udeležujejo vse v parlamentu zastopane stranke. Tako na češki kakor na nemški strani se vrši borba med vladnimi in opozicijskimi strankami. Opozicija: socialdemokrati in narodni socialisti na češki in socialdemokrati, narodni socialisti, nemški nacionalisti in gospodarska stranka na nemški je posebno živahna. Opozicija dela z vsemi silami, da bi dosegla pri volitvah tak uspeh, da bi se morale razpisati nato tudi volitve v parlament. Vendar pa v vladnih strankah prevladuje optimistično razpoloženje, da bodo koalirane stranke v najslabšem slučaju ohranile svoje dosedanje postojanje.

Češko-slovaška ljudska stranka nastopa povsod samostojno. Njen samostojen nastop na Slovaškem je dal povoda vestem o nekem nasprotju med njo in slovaško ljudsko stranko. Sicer je res, da med obema strankama ne vlada ono pristržno razmerje, ki bi ga v interesu pravične stvari želeli, vendar so stiki med obema prijateljski in vedno skupno nastopata v parlamentu. Češka ljudska stranka je postavila samostojno listo na Slovaškem samo radi mnogobrojnih Čehov, ki radi lokalnih razmer ne morejo voliti kandidatov stranke g. Hlinka. Če bi ne bilo njenih list, bi ti glasovi bili ali zgubljeni ali pa bi celo šli v korist nasprotnih strank. Jasno pa je, da bo g. Hlinka imel na Slovaškem ogromno večino, češka pa na Moravskem, velik uspeh pa v Češki in deloma tudi v Podkarpatski Rusiji.

Briand zaupa v DN

Paris, 24. nov. (Tel. »Slov.«) Pred komisijo za zunanje zadeve je izjavil Briand, da bo Društvo narodov dosegalo vedno vidnejše uspehe na polju mirovne politike. Izpraznitev Porenja je odvisna od zaključka reparacijskih pogajanj. Na nekatera vprašanja je Briand odgovoril, da se bo pripravljala razcrožitvena konferenca Društva narodov vršila vsekakor začetkom novega leta ter da se bosta pogodba o nenapadanju in za vzajemno pomoč v glednem času predložile poslanski zbornici v ratifikacijo.

Boljševiki proti kmetom

Moskva, 24. nov. (Tel. »Slov.«) Stalin je imel na plenarni seji centralnega odbora komunistične stranke velik govor. Obnova industrije se mora v prihodnjem letu absolutno pospešiti, bolj, kakor je bilo to lansko leto. Ozrednji odbor je zahteval za pospeševanje industrije vsoto 1650 milijonov, kar pomeni 330 milijonov več kakor lansko leto. Kar se tiče dobave žita, je Stalin najstrožje odklonil vsako popustljivost nasproti kmetom. Zahteval je proti kmetom najostrejši pritisk, ker so kmetje kapitalističen element, dalje pa je zahteval tudi pospešeno izgraditev kolektivnih in državnih poljedelskih posestev. Boj proti desničarskim tendencam je označil Stalin za najvažnejšo nalogo tega trenutka. Sklicujoč se na usodo Trockijeve skupine, je Stalin svaril sedaj izredno močno desničarsko strujo pred preveliko napetostjo njenega opozicijskega stališča.

Vihar v Atlantikem oceanu

Amberg, 24. nov. (Tel. Slov.) Jugovzhodni vihar, ki je v zadnjih dneh divjal na Atlantikem oceanu, je sedaj napravil veliko škodo tudi v Rokavskem zalivu ter na nemški in holandski severni obali. Cela vrsta ladij je prišla na morju v hude stiske. Ceste in železniške proge so pokvarjene, ker je vihar podrl mnogo brzozajnih drogog. Mnoge telefonske zveze so prekinjene, ladijski promet čez Rokavski zaliv pa se je moral ustaviti.

Dva parnika ponesrečila

Haag, 24. nov. (Tel. »Slov.«) Grški parnik »Eugenia«, ki je davi odplul iz Rotterdama v Amsterdam, je radi hudega viharja na morju bil potisnjen proti severu in je pri kraju De Holder nasedel na sipine. Posadka je bila rešena. Dalje se je potopil velik angleški tovorni parnik, čegar posadko je rešil neki poštni parnik.

Direktna telefonska zveza med Prago in Washingtonom

Praga, 24. nov. (Tel. »Slov.«) Danes popoldne ob 5 je bila v kabinetni pisarni zunanega ministra dr. Beneša na Hradčanih otvorena direktna telefonska zveza med Češkoslovaško in Združenimi državami. Prvi govor je imel zunanji minister dr. Beneš z državnim tajnikom Kelloggom, potem pa je govoril češkoslovaški poslanec v Washingtonu Veverka s članom ameriškega poslaništva v Pragi Gittingom, potem pa s predsednikovim tajnikom dr. Samalom. Pogovor je bil dobro razumljiv in nemoten.

Mravljak bo izročen

Dunaj, 24. nov. (T. »Sl.«) Pred dvema mesecema je bil na Dunaju aretirani jugoslovanski državljani Anton Mravljak, ker je osumljen uboja. Jugoslavija je zahtevala njegovo izročitev, čemur je prva instanca pred kratkim ugodila. Danes je tudi druga instanca dovolila izročitev. Mravljak je obtožen, da je soudeleženi pri uboju nekega delavskega stavkolca o priliki stavke v Zagrebu, dne 28. januarja t. l. Avstrijski levčarski listi, posebno pa komunistični, ostro protestirajo proti izročitvi, češ da ima politično ozadje.

Dunajska vremenska napoved: Izpremenljivo vreme, včasih plohe dežja, včasih lepo. Temperatura bo za enkrat še ostala nad normalo, prihodnje dni se bo pa znižala.

Katoliški škofje za delavstvo

Münsterski škof je v škofijskem listu objavil poziv, da naj se na prvo nedeljo v adventu (2. decembra) zbirajo v vseh cerkvah in kapelicah milodari za delavstvo železne industrije, ki je brez zaslužka. Tudi sicer so katoliške organizacije pokazale največ razumevanja za delavske rodine, ki so vsled nastopa industrijev ostale brez zaslužka. Tako so tudi katoliška konzumna društva takoj prišla z razdeljevanjem hrane. Kakor sme poročati, je bilo odpuščenih približno 210.000 delavcev.

Morilec Cena bega

Praga, 24. nov. (Tel. Slov.) Kazenska razprava proti študentu Bebiju, morilcu albanskega poslanika v Pragi Cena bega, se bo vršila v Pragi pred porotnim sodiščem dne 30. novembra. Bebi je obtožen zavratnega umora.

Proti ponarejevalcu umetnin

Milan, 24. nov. (Tel. Slov.) Nekateri ogoljufani kupci ponarejenih antičnih skulptur kiparja Dossena so proti prodajalcem vložili sodne tožbe. Te ponarejene umetnine pa so šle skozi več rok in zadnji posredovalci trdijo, da so delovali v dobri veri. Kipar Dossena izjavlja, da se je svoje umetnosti naučil v glavnem pri nekem velikomestnem mecenu v Cremoni.

Spor v slovenski KDK

Na našo točno telefonsko vest o sporu v slovenski KDK je odgovorilo »Jutra« s tem srmežljivim in zadregarskim »demantjem«: »Iz KDK:

Prošli terek se je vršila seja posebnih delegatov obeh v KDK koaliranih strank, ki so razpravljali o volivnem kompromisu. V to svrhu je že pretekli teden zborovalo načelstvo SKS, v sredo pa se je vršila seja SDS.

Redne seje ljubljanskega poslovnega odbora KDK se vršijo vsak ponedeljek.

Prihodnjo nedeljo se vrši shod KDK na Bledu.

Gospodje se torej niso upali reči: ni res, niso pa tudi mogli molčati. Zato so sfabričali poročilo o sejah, ki so se že davno vršile in ki so že davno pozabljene. Kar čudili smo se, da velelist »Jutra« poroča o tako starih stvareh. Je pač zadrega velikanska in da bo še bolj vidna, izpopolnjujejo nekoliko »demantje« iz KDK.

Res je, da se vrše seje ljubljanskega poslovnega odbora KDK vsak ponedeljek, res pa je tudi, da je bila zadnja tako slabo obiskana in tako brezpomembna, da so se udeleženci že spraševali, zakaj se te seje sklicujejo.

Res je, da hoče SDS imeti volivni »sporazum« s SKS, ampak še bolj res je, da SKS ta sporazum nad vse smrdi in da je vedno manj verjetno, da bi do tega sporazuma prišlo.

Noben »demantje« tudi ne spravi s sveta dejstva, da imajo na politiko SDS zelo močan, skoraj merodajen vpliv industrijski gospodje in da so to spoznali tudi gospodje od SKS.

Kar pa je najbolj značilno, je to, da »Jutra« o akciji g. Ureka čisto molči. Zakaj neki?

Iz časopisov

»Čudne vesti o poslanecu Ureku.« Pod tem naslovom piše »Jutarnji list«: Vest današnjega »Slovenca«, po kateri bi začel poslanec Urek, ki je izvoljen v brežiškem okraju, na svojo roko neko akcijo, da bi pripravil teren za svoj povratak v skupščino, je povzročila v Ljubljani senzacijo. Kolikor se je moglo dosedaj izvedeti, je narodni poslanec Urek v resnici v svojem okraju skliceval sestanke svojih pristašev in na teh govoril, da so poslanci izvoljeni od ljudstva zato, da delajo v narodni skupščini, ne pa, da ostanejo doma. V vrstah SDS, katere član je Urek, je ta vest povzročila splošno obsodbo in ogorčenje ter trde, da bo vodstvo SDS kmalu podvzelo proti g. Ureku najostrejšo mere, oziroma da ga bo sploh izključilo iz kluba. Od običajno zelo dobro informirane klerikalne strani pa se doznava, da je poslanec Urek že iskal stikov z SLS in da je v razgovoru obljuboval, da bo potegnul s seboj še dva do tri Hrvate. Toda vodstvo SLS ni dosedaj še nič sklenilo glede event. sprejema g. Ureka v Jugoslovanski klub. Klerikalci poudarjajo, da je poslanec Urek že ob priliki zadnjih volitev istočasno, ko se je pogajal z SDS, imel pogajanja tudi z SLS, toda je SLS že takrat odbila njegove ponudbe. V ostalem se poudarja od strani SDS in HSS, da to postopanje g. Ureka ne bo niti najmanj škodovalo korektnim in prijateljskim odnosom med kmetijci in SDS v Sloveniji.

— Tako »Jutarnji list« in samo v informacijo objavljamo njegovo vest v celoti. Dostavljamo pa, da smo se skromni želji o dobrih odnosih med SDS in SKS primerno nasmehnili. Morda so tako storili tudi pri »Jutarnjem listu«.

Podpirajte „Slov. Stražo“

Češki koncert

Sinoči se je vršil koncert češke akademske filharmonije pod vodstvom ing. O. Kozla. Praški akademiki so izvajali 6 skladb Smetane, Fibicha in Dvořaka. Koncert je ob polni udeležbi občinstva prav lepo uspel.